

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOCENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok -- -- 4 koruny -- hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka -- -- 2 " -- "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin.
Na štvrt' roka -- -- 1 " -- "	Majiteľ a vydavateľ :	ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JÁN MOLNÁR.	Rukopisy sa nazpáť nedávajú.

Nová vláda.

Nová vláda vymenovaná je konečne 17. januára a dá sa v krátkosti označiť tým známym porekadlom : aký pán, taký krám. Aký je ministerpredseda, taká je aj jeho vláda. Ministerpredseda gróf Karol Khuen-Héderváry je liberál od kosti, tí ministri, akých si horko-fažko vyhladal, rozumie sa, sú tiež samí starí liberáli. Liberáli budú teda zas hody mať v Uhorsku. Úfame sa ale, že terajšia radosť liberálov čoskoro obráti sa v žalosť a nová vláda nebude mať dlhého trvania. Pohliadnime ale :

Ako vyzerá tá nová vláda.

Khuen-Héderváry pri jeho splnomocnení za ministerpredsedu osvedčil sa bol vo Viedni, že pri zostavení vlády pojednávať bude v prvom rade s kooperujúcimi stránkami parlamentu a že do svojho kabinetu neprevezme nikoho z tých ministrov, ktorých jeho veličenstvu kráľovi odporúčal Ladislav Lukács. Sľubu svojmu nedostal Khuen-Héderváry, bo sotva prišiel z Viedne do Budapešti ako splnomocnený ministerpredseda, parlamentné stránky si ani nevšimnul, vyjednával výlučne so starými liberálmi a za ministra sverboval najsamprv starého liberála Ladislava Lukácsa, ktorý len pred týždňom ohavne prepado s jeho zmrzačeným kabinetom vo Viedni.

Po mnohom sem a tam preberaní medzi starými liberálmi, Khuen-Héderváry konečne po dlhej práci celého týždňa nasledovne zostavil svoju vládu :

Gróf Karol Khuen-Héderváry minister-

predseda, spolu minister vnútra, minister okolo osobnosti kráľa a horvátsky minister.

Ladislav Lukács minister finančných záležitostí.

Karol Hieronymi minister obchodu.

Samuel Hazai minister honvédsťva.

Gróf Béla Serényi minister orby.

Dr. Franc Székely minister pravosúdia.

Tento menoslov novopečených ministrov svedčí poprvé o tom, že Khuenová vláda není parlamentárna. Žiadna z terajších stránok parlamentu novú vládu podporovať nebude. Menoslov tento ale aj o tom svedčí, že lista ministrov není úplná, lež práve taká nedokonaná, ako bola pred týždňom ministerská lista Lukáčsová.

Prezradzuje ale Khuenová vláda ešte aj iné slabosti. Sám Khuen chce zastávať ministerpredsedníctvo, ministerstvo vnútra, ministerstvo okolo osobnosti kráľa a ministerstvo horvátske. Že na ministerpredsedníctvo není súci, o tom sa mnoho dá hovoriť a zkusil to sám, keď ho pred niekoľko rokami takrečeno vyprali z uhorského parlamentu. Ministerstvo vnútra si podržal, aby previedol nové volby násilným spôsobom, Liberáli, socialdemokrati a jejich spojenci všetko možné očakávajú v tomto ohľade od Khuena, No, zklamú sa náležite, bo Khuen je len prázdny kriklún, ako každý liberál.

Ladislav Lukács je finančná kapacita, dokázal to tým, že v Uhorsku zaviedol Triedovú Lutriu (osztályorsjáték), ktorej aj po dnes je ešte hlavným správcom. Na každom žrebe triednej lutrie podpísaný je Ladislav Lukács a akýsik Hazai. Triedna lutria je ale znamenitý prostriedok k vyžieraniu chudoby.

Karol *Hieronymi* svojim časom už ráz dokázal nakoľko nerozumie sa obchodu a ako neslobodno spravovať uhorské štátne železnice.

Gróf Béla *Serényi* je známy ako zafatý merkantilista. Židia sa mu tešia, nad jeho ministerstvom tým viacej nariekajú budú hospodári.

Samuel *Hazai* ako honvédskeho general pri iných vojenských vlastnostiach môže sa s tým honosiť, že jeho meno podobné vypísané stojí na každom žrebe «Triednej Lutrie».

S týmto prišli sme k najzmužilejšiemu mužovi. Treba nám spomenúť ešte ministra pravosudia a ministra kultu, náboženstva a verejnej výučby v jednej osobe. Kto je to? Ako sa volá?

Minister kultu a výučby je označený freimaurer a nazarén.

Dr. Franc Székely, majster freimaurerskej lože, teda popredný freimaurer a dľa jeho vierovyznania nazarén v kráľovstve marianskom je minister náboženstva a verejnej výučby. Teda freimaurer a nazarén bude napozatým zastupovať apoštolského kráľa, freimaurer a nazarén bude spravovať naše katolícke majetky a fondy cirkevné, freimaurer a nazarén má menovať našich biskupov, kanonikov a iných cirkevných hodnostárov. Tak ohavne ešte nikto neublížil desať millionom katolíkom Uhorska, ako gróf Karol Khuen-Héderváry vymenovaním freimaurera za ministra kultu. Franc Székely je ale spolu aj ministrom pravosudia. Ako freimaurer k tomu tiež priam tak neni súci, ako za kultusministra. Túto urážku katolíci Uhorska nikdy nech nezabudnú Khuencvi a liberálom.

Po odobraní sa predošlej vlády od jeho veličenstva kráľa 18. januára Khuenová vláda zložila hneď prisahu do kráľovských rúk a 24. januára predstaví sa krajinskému snemu vyslancov a veľmožov. Privítaniu v snemovni vyslancov zaiste nepotešia sa: gróf Khuen-Héderváry a jeho ministri.

Porada košického biskupstva v záležitosti Katolíckej Ludovej Jednoty.

Katolícka Ludová Jednota pokračovanie v ďalšej organizácii svojej začala tohoto roku s

poradou najimpozantnejších rozmerov. Za predsedníctva neunávenej účinnosti, moderného apoštola, osvieteného pána biskupa dra Augusta *Fischer-Colbrie*-ho shromaždilo sa duchovenstvo celého biskupstva, aby pojednávalo o ďalšom vývine Katolíckej Ludovej Jednoty. V shromaždení panovalo tak veľké oduševnenie a z obličajú všetkých prítomných žiarila sa tak pevná odhodlanosť, že z toho s istotou len na to zatavaraj možno, že myšlienka a duch Katolíckej Ludovej Jednoty čo najhlbšie korene pustia a rozšíria sa na území biskupstva košického.

Zo strediska dostavili sa ku porade: dr. Alexander *Ernszt* hlavný správca Jednoty a hlavný tajomník Štefan *Haller*.

Z územia košického biskupstva boli prítomní:

Dr. Jozef Vajó, Bertalan Szokolszky, Ferdinand Holub, Alois Ottó, Ludvik Krištof, Georg Göbl, Anton Schobervalter, Jozef Kangyera, Ján Kurimszky, Jozef Reiner, Rudolf Csupák, Edvard Koredko, Z. Adorján Dienes, Valent Bélafi, Jozef Fogarassy, Imrich Herkabusz, Štefan Bodnár, Jozef Damits, Ján Orosz, Ondrej Sikorszky, Andor Mertényi, Teodor Balás, Anton Levendovszky, Jozef Kenedich, dr. Alexander Oppitz, Jozef Novák, Ján Hajtinger, Franc Zagora, Ján Duschek, Ondrej Pernyik, Jozef Nagyiványi, Štefan Hartsár, Ján Bellis, Ján Konecsný, P. Štefan Bányász, Karol Drács, Dezider Simon, Gizella Timkó, Karol Kukla, baron Julius Jósika, Jozef Krager, Edvard Medveczky, Koloman Hisszem, Ondrej Magócsi, dr. gróf Adorján Csáky, Imrich Varga, Štefan Simkovits, Karol Petz, Ján Lukács, Štefan Laczkó, Georg Mikes, Anton Deme, Eugen Szélig, Ján Frimmer, Andor Osztrovics, Mikuláš Bodnár, Konrád Rauch, Simon Miklusicza, Franc Makovszky, Michal Zapotoczky, Ján Kaprinan, Jozef Markovics, Alexander Váraday, Emil Remes, Jozef Teglássy, dr. Emil Sebeczky, Géza Zsebróczy, Ludvik Laczkó, Štefan Cselényi, Ján Matusák, Ján Gáy, Štefan Aradi, Jozef Kertész, Štefan Hutnyák, Franc Montvojszky, Štefan Šuránszky, Michal Polgári, Elemér Szabó, Michal Palyó, Pavel Sikora, Jozef Bándura, Jozef Koritko, Michal Bobák, Jozef Prokop, Štefan Kerekes, Ján Cserepely, Ján Vilenczi, Jozef Greskó, Imrich Bobák, Julius Egly, Alexander Buchner, Francz Farkas, Béla Egly, Michal Pre-

zaha, Jordán Timkó, Franc Payer, Ludvik Tarsovits, Ondrej Liktor, Béla Podszedly, Matiaš Podszedly, Béla Derfinyák, Valér Czitrák, Jozef Lukács, Štefan Ondercso, Ján Belyis, Ján Filló, Štefan Kompányik, Julius Hankó, Pavel Sidel-szky, Géza Mayer, Edvard Szedlák, Imrich Karácsony, Ladislav Novák, Fabian Béres, Ján Blaskó, Ján Gocsál, Vavrinec Rusznyák, Ondrej Strassburger, Jožef Földváry, Jozef Kapalla, Valent Rusznyák, Alexander Szojka, dr. Jozef Gmitter, Barnabás Tost, Jozef Vaskó, Béla Zaborovszky, dr. Achill Baán, Štefan Albrecht, Edvard Soltész, Karol Dörner, Alois Tomesko, Karol Antal a iní.

Shromaždenie zahájil osvietený pán biskup a v reči svojej spomenul krásne shromaždenie minulého roku v Kölne vydržiavané, výrazu dávajúc tomu želaniu, aby katolíci Uhorska čoskoro dosiahli tak veľkých úspechov, ako katolíci v Nemecku.

Štefan *Haller* hlavný tajomník Katolíckej Jednoty, ako prvý rečník zaoberal sa s tými otázkami, ktoré vyžadujú nevyhnutnú potrebnosť toho, aby Katolícka Jednota rozšírená bola po celej krajine. Katolíkov v Uhorsku preto pomlúvajú a prenasledujú zo všetkých strán, bo nebojújú takou zbraňou ako jejich nepriateli. Organizácia Ludovej Jednoty potrebná je cieľom vzbudenia katolíckeho presvedčenia a sebaopovedomia. Potrebná je ale aj k upevneniu nie len duševného, lež i hmotného blaha ľudu. Ľud hmotne upevnený a náležite poučený upotrebit možno k obrane a úspešnému prevádzaniu záležitostí katolíckych. Prestarej čisto katolíckej viery a presvedčenia plneho života katolíckeho moderným prostriedkom stane sa takto Katolícka Ludová Jednota.

Dr. Alexander *Ernszt* ako druhý rečník prednášku svoju začal s tým osvedčením, že s prácou Ludovej Jednoty nebude spokojný v tomto roku, jestli počet jej členov na štvrt milliona neporaste do konca roka. Tu keď spomenul, že 10 procentov mužského obyvateľstva našej vlasti priblasilo sa posial ku Katolíckej Jednote, tej žiadosti dal výrazu, aby grécko-katolícky ľud s duchovenstvom svojim pripojil sa ku vznešenej práci Katolíckej Jednoty, bo my problémy katolicizmu v Uhorsku, nechceme rozriešiť bez oboecstva grécko-katolíckeho. Spomenúc veľkú, v

minulom roku prevedenú prácu Katolíckej Jednoty, nadevšetko, že k poučeniu ľudu vydané bolo vyše 4 millionov poučných spisov a vydržiavalo sa na tisíce ľudových shromaždení, konštatoval, že ačpráve Katolícku Jednotu z tisícero strán napádali, ona nebantovala ani jedno náboženstvo, ani jedno vierovyznanie a vôbec nikdy nikoho nenapádala. Mobútny tábor Katolíckej Jednoty v tom cvičí sa prítomne, ako treba žiť za katolícke záujmy a povzniesť sa kultúrne. Konečne o to prosil velebné duchovenstvo košického biskupstva, ktoré i posial s najväčšou oduševnenosťou pripravovalo cestu katolíckej reštaurácii, aby cieľom rozširovania Katolíckej Jednoty na území celého biskupstva košického agitacionalná nedela vydržiavaná bola dňa 30. januára.

Osvietený pán biskup ako predseda poďakoval sa rečníkom za pekné prednášky a vyzval velebné duchovenstvo, aby agitacionalnu nedelu 30. januára všestranne vydržiavali čo možno s najväčším oduševnením, aby Katolícka Jednota s koncom roka mala nie štvrt milliona, lež aspoň 300.000 členov.

Opát Béla *Zaborovszky*, prítomným z pospolitelo ľudu, prednášky rečníkov vyložil v slovenskej reči.

Dr. Alois *Klekner* s povďačnosťou spomenul praktické vysvetlovanie rečníkov a vyzdvihol zvlášte veľkú významnosť spisov Jednoty.

Bertalan *Szokolszky* pozornosť prítomných obrátil po prvé na to, aby šárišskému ľudu posielali sa spisy v takej slovenskej reči písané, ktoré on rozumie, po druhé, aby stredisko Jednoty do potyku vstúpilo s osvieteným sborom biskupským grécko-katolíckym, aby spoluúčinkovanie obojeho duchovenstva katolíckeho, pre Katolícku Jednotu bolo čo najúspešnejšie.

Keď dr. Alexander *Ernszt* ako hlavný správca Jednoty uspokojujúcu odpoveď dal na obe otázky, pri všestrannej hlučnej oduševnenosti zaklúčená bola porada.

Sriadenie majetkových pomerov.

Ešte neuplynuly dva roky od tých čias, čo VI. XXXIX. čl. zákona, poťahujúce sa na sriadenie majetkových pomerov, do života vstúpily a už behom tohoto času početní malí gazdovia

uchádzali sa u ministerstva orby o pomoc a podporu, aby svoje majetkové pomery cielupriemerane sriadit mohli. Vyše sto takýchto záležitostí bolo v ministerstve orby úradne pojednávané a vybavené. Táto okolnosť dostatočne dokazuje, že naši roľníci správne pochopujú veľkú významnosť hore spomenutých článkov zákona a sú presvedčení, že ministerstvo poskytlo malým gazdom pomocnú ruku, keď sriadenie majetkových pomerov i chudobnejším gazdom umožnilo.

Čo znamenajú nesriadené hospodárske pomery, to bližšie vysvetlovať není potrebné. Za dnešných ťažkých životných pomerov a okolností každý vážne smýšľajúci roľník musí sa snažiť, aby mu pozemky čím väčší dôchodok prinášaly. Krom toho zaoberá sa aj s pobočnými odvetviami gazdovstva, lebo aj týmto si doplňuje dôchodok a má stále užitočné zamestnanie. Čím sriadenejšie sú majetkové pomery, roľník môže tým intenzívnejšie gazdovať. Vezmime do ohľadu len to, že na rozkusovaných sem a tam v chotáre fahajúcich sa úzkych pásikoch nemožno cielupriemerane gazdovať. Nielen to je veľká chyba, že robotníci mnoho času mrhajú, kým sem a tam z jednej role na druhú chodia; ale aj obrábanie role spojené je s ťažkosťami. Preto sú polia škodlivou burinou tak veľmi zarastené, preto nemá gazda čistého semena a mnoho je zvydy, ba pravôt medzi gazdami pre odorovanie. Teraz možno kommassovanie o mnoho ľahšie, lacnejšie priviesť než predtým a týmto poskytnutá je roľníkom možnosť, aby si svoje majetkové pomery cielupriemeranejšie sriadili.

V každej stolici vyznačené je 10—15 odborníkov, medzi nimi 4—5 odborníkov, ktorí určia úrodnosť pôdy a jej cenu. Táto ustanovenie poskytuje záruku, že pri kommassovaní žiaden z majiteľov nebude ukrátený alebo oškoznený. Roľníci z praxi poznajú úrodnosť a hodnotu všetkých honov, oni sú teda v prvom rade povolání v tejto otázke vysloviť svoju mienku. Veľmi vážne sú aj tie poriadky, dľa ktorých minister orby na žiadosť majiteľov vyšle odborníkov, ktorí sa z vlastnej zkušnosti presvedčia o panujúcich gazdovských pomeroch a na základe tohoto referujú ministrom. V záujme malých gazdov nariadené bolo minulého roku stolič-

ným fiškálom, aby sriadenie majetkových pomerov s pozornosťou sprevádzali a kde by to za potrebné bolo, aby v záujme roľníkov zákonnou čestou zakročili. Nariadenie vydal minister orby spolu s ministrom pravosúdia. Ponevác je to veľmi zriedkavé, že by všetcia majitelia v rovnakej miere nahliadli výhody kommassácie a túto aj žiadali, ba obyčajne sú v každej obci niekoľkí, ktorí kommassáciu nechcú; aby aj títo mohli chrániť svoje záujmy, majú právo vyslať do kommassačného výboru svojich zástupcov.

Na mnohých miestach gazdovia nahliadli potrebu sriadenia majetkových pomerov, aj by radi previedli kommassáciu, ale sa boja veľkých výdavkov. Veru dobrú mernícku prácu treba dobre zaplatiť; a bez dobrej merníckej práce niet dobrej kommassácie. Zaintressovaní gazdovia majú právo voliť si merníka, ale zamiešať sa môže do volby aj ministerstvo orby, v páde, by medzi majiteľmi nastaly nedorozumenia, ktoré by cielupriemerane sriadenie majetkových pomerov na kocku stavaly. V páde by teda medzi majiteľmi pri volbe merníka jednomyselnosť nepanovala, pojednávanie vedúci sudca povinný je úradné listiny ministerstvu orby predostreť. A môže sa stať, že po preskúmaní úradných listín ministerstvo orby upovedomí majiteľov, že z úradu vyšle merníka, ktorý kommassáciu prevede a v tomto páde súd na základe ustálenej tarify vyráta, kolko príde merníkovi zá celú prácu. Predtým merník mohol žiadať za kommassáciu kolko chcel a potom všetko záviselo od toho, či sa patričné stránky vedely pojednať a ako sa pojednaly. V páde minister sám vyšle merníka, dá mu aj potrebné úpravy na základe referády, ktorú odborná kommissia podala. Jako z toho vidno, minister orby zabezpečil si v každom ohľade možnosť, aby sa do veci zamiešať a záujmy gazdov chrániť mohol.

Pri mravnej a aj hmotnej pomoci ministerstva orby bude sriadenie majetkových pomerov umožnené zvlášte na takých miestach, kde toho potrebu síce nahliadli, aj by si to boli priali, ale neopovážili sa urobiť aj len prvý krok, boja sa z čiastky hmotnej škody, z čiastky veľkých výdavkov.

Za sriadenie majetkových pomerov pracovala kresťanská ľudová strana v zákonodarstve.

Na toto nech nezapomínajú zvlášte malí hospodári a nadevšetko v terajších časoch nech podporujú šlachetné snáhy kresťanskej ľudovej strany.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Ak bystrý život panuje v kruhoch Katolíckej Ľudovej Jednoty, toho dôkazom sú shromaždenia najnovšie vydržiavané. S radosťou konštatujeme, že katolíci po všetkých stranách krajiny odhodlane stavajú sa na nohy. Je to aj nevyhnutne potrebné, najmä v týchto časoch, kde nepriateli kresťanstva, ako na vydané heslo zo všetkých strán boria sa proti nám. Liberáli, freimaureri, socialdemokrati, slobodomyselníci a jejich prívrženci, národnári vodcovia jednohlasne brýzgajú na Katolícku Ľudovú Jednotu. My z našej strany, ako to za každým krokom dokazujeme, nebantujeme nikoho na svete. Toto je snáď naša chyba. Nám ale jedine na tom záleží a pracujeme výlučne na tom, aby sme katolícky ľud k náboženskému seba povedomiu povzbudili, poučili o všetkom potrebnom, mravne pozdvihli a sdrúžili v jednom tábore. Týmto cieľom aj najnovšie vydržiavané boli shromaždenia v nasledujúcich obciach:

Trencsénteplic (Trenč. stol.) Členov Jednoty k shromaždeniu svolal horlivý farár a miestny správca Štefan Rényi, jehožto prednášku o účinkovaní Jednoty s oduševnením slyšali početní prítomní.

Érsekujvár (Nitr. stol.) Shromaždeniu 6. januára vydržiavanému predsedal dekan-farár Wilhelm Erhardt. Na shromaždení súčasnilo sa veľa ľudu z mesta a okolia.

Lekér (Tekov. stol.) Miestna organizácia vydržiavala veľmi podarené shromaždenie 6. januára. Nový miestny správca organizácie, kaplán Imrich Toma v peknej reči vysvetľoval účinkovanie a potrebnosť Jednoty, ktorá tu posiaľ 160 členov spočíta.

Trnavský agitacionálny výbor najnovšie sriadil shromaždenia v nasledujúcich obciach:

Keresztur. Veľké ľudové shromaždenie bolo vydržiavané 7. januára. Shromaždenie zahájil peknou rečou farár Mikuláš Madurkay po čom trnavský učiteľ Béla Voldán a tajomník zo stre-

dišťa Ján Bartos rečnili o cieľoch Katolíckej Jednoty. Po zaklúčení shromaždenia ku Jednote prihlásilo sa 124 členov.

Bohunic. Veriaci obce 8. januára predpoludním v značnom počte dostavili sa k shromaždeniu, ktoré zápalistou rečou zahájil miestny farár Ernest Katona. O cieľoch a vznešených úlohách Jednoty rečnil tajomník zo stredišťa Ján Bartos. Do Jednoty vstúpilo 47 členov.

Hosszufalu. Dňa 9. januára predpoludním vydržiavané shromaždenie zahájil oduševnenou rečou farár Ján Zlatos a tajomník zo stredišťa Ján Bartos vysvetľoval ciele a organizáciu Jednoty. Po shromaždení veriaci v značnom počte prihlásili sa ku Jednote.

Gerencsér. Na shromaždení 9. januára popoludní vydržiavanom súčasnilo sa viacej sto ľudí. Dekan-farár Michal Ikrényi zahájil shromaždenie, Katolícku Ľudovú Jednotu vysvetľovali: dr. Anton Mondok pravotár z Trnavy a tajomník zo stredišťa Ján Bartos. Ku Jednote prihlásilo sa hneď na mieste 52. členov.

Modorfalu. Shromaždenie vo väčších rozmeroch 10. januára popoludní vydržiavané zahájil dekan-farár Michal Ikrényi; trnavský učiteľ Béla Voldán a tajomník zo stredišťa Ján Bartos rečnili s takým úspechom o Jednote, že sa k nej hneď na mieste prihlásilo 65 členov.

Po iných krajoch vydržiavané boli shromaždenia v obciach:

Kasza (Trenč. stol.) Za blaho ľudu neunávene pracujúci kaplán Jozef Rouchetti mnoho si dá záležať na rozšírení Jednoty. V účtovnom shromaždení, ktoré veľmi dobre vypadlo, rečnil o kresťanských úverkových spolkoch. Jednota má tu už 140 členov.

Vágújhely. (Nitr. stol.) V organizácii Katolíckej Jednoty neustále sa pokračuje. Miestny správca Jozef Galbay oduševneným vystúpením v shromaždení a neunávenou prácou zadovážil už Jednote 281 členov.

Kézsmárk (stol. Szepes.) Miestna organizácia Katolíckej Jednoty každý mesiac raz vydržiava shromaždenie v katolíckom kruhu.

Hanusfalva (stol. Szepes.) Na početne navštevovanom shromaždení rečnili: dekan-farár Peter Krávecz, Franc Kompányik farár obce Alsólápos a Franc Klein farár obce Krištályfalva. Shromaž-

denie zahájil miestny ženský spevokol pápežskou hymnou a zaklúčil hymnou krajinskou.

Kristályfalva (stol. Szepes). Neunáveno horlivý farár Franc *Klein* cez vianočné sviatky v početne navštívenom shromaždení držal prednášku o účinkovaní Jednoty v minulom roku a povzbudzoval prítomných ku podpore katolíckych časopisov a spisov. Katolícky učiteľ Jozef *Oravecz* rečnil o miestnych záležitostiach. Ku skvelému úspechu shromaždenia veľmi prispel gramofon miestneho spolku katolíckych mladíkov.

Podolin (stol. Szepes). Katolícka Jednota utvorená bola v shromaždení vydržiavanom 16. januára.

Dalšie shromaždenia vydržiavané boli v obciach :

Szerencs (stol. Zempl.), **Tolna**, **Magyarbélly** (Pozsony), **Románd** (Veszprém), **Herczegfalva** (Fejér), **Lorettom** (Sopron), **Torbágy** (Pest), **Kula** (Bács), **Szomód** (Komárom) **Lajtaszék** (Moson), **Szálka** (Tolna), **Sándorfalva** (Csongrád), **Kismártonváros** (Sopron), **Békés**, **Rábahidvég** (Vas), **Németlövő** (Vas), **Erdőcsokonya** (Somogy), **Horvátlövő** (Vas), **Kalmand** (Szatmar), **Bács-tóváros**, **Ráczváros** (Baranya), **Szendrő** (Borsod), **Fokszabadi** (Veszprém), **Herczegszabar** (Baranya), **Makó**, **Orczyfalva** (Temes), **Ujpecs** (Tórontál), **Abony** (Pest), **Pinkafő** (Vas), **Zalaegerszeg**, **Mosontarcsa**, **Mosontétény**, **Valla**, **Moson-Oka** (Sopron), **Szentfülöp** (Bács), **Alap** (Fejér), **Székesfejérvár**, **Kecskemét**, **Lőcse** (Szepes), **Békés-Szent-András**, **Bácsordas**, **Kula** (Bács).

POLITICKÉ CHYRY.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Kresťanská ľudová strana snemová v pondelok 17. januára o 7. hodine večer vydržiavala poradu vo vlastnom kruhu. Porade tejto predsedal podpredseda snemovne Štefan *Rakovszky* a boli na nej prítomní: Franc *Buzáth*, Edmund *Beniczky*, Štefan *Adamovics*, Georg *Szmrecsányi*, Franc *Darányi*, Béla *Rakovszky*, Julius *Jánoky-Madocsányi*, Otto *Förster*, Koloman *Brestyenszky*,

Emil *Gyuriss*, Franc *Csizmadia*, Alexander *Ernszt*, Mikuláš *Zboray*, Pavel *Kovács*, Augustín *Ochaba*, Jozef *Farkas*, Karol *Hencz*, Alexander *Karácsonyi*, Alexander *Simonyi-Semadam*.

Zo všetkých rečí, ktoré odznely v tejto porade, vidieť bolo hlbokú rozhorčenosť proti nepochopiteľnému a nanajvýš urážlivému pokračovaniu teraz už vymenovaného ministerpredsedu grófa Khuen-Héderváryho. Členovia kresťanskej ľudovej strany jednohlasne a s celým dôrazom vyslovili sa proti tomu neslýchanému inzultu, ktorý Khuen-Héderváry opovážil sa zpáchať proti katolíkom Uhorska tým úkonom, že za ministra kultu vymenovať dal osvedčeného freimaurera.

O priehehu porady podávame nasledujúcu zprávu :

Štefan *Rakovszky* keď ako predseda večer o 7. hodine zahájil poradu, predovšetkým oznámil, že kresťanská ľudová strana vodcu svojho grófa Ferdinanda *Zichy*-ho z príležitosti jeho jubilea pozdraví 18. januára o 11. hodine predpoludním a pozval preto všetkých tak vnútorných, ako vonkajších členov kruhu, aby na tejto slávnosti súčasťnili sa čo v najväčšom počte. Na vedomie dal ďalej, že krajinský vyslanec dr. Alexander *Giesswein* vystúpil z kresťanskej ľudovej strany a prihlásil sa ku strane kresťanských socialistov; keď porada toto v známost vzala, predseda konečne vyzval prítomných vyslancov, aby predostreli svoje návrhy o terajšom rozporení.

Dr. Alexander *Ernszt* pozdvihol sa prvý k slovu a povedal, že svolávatelia porady, terajšie rozporenie politické za také považujú, považne ktorého nevyhnutne potrebné je, aby kresťanská ľudová strana označila svoje stanovisko. Od tých čias, čo žiadali si svolania tejto porady, zmenily sa už politické okolnosti, lež v takom smere, že to ešte tým potrebnnejším činí, aby sa o tom pojednávalo v politickom ohľade. Včul nachodíme sa pred už prevedenou skutočnosťou, vláda Khuen-Héderváryho je vymenovaná, takmer s istotou dá sa povedať, že ideme voľbám v ústrety. Už aj z tejto príčiny je nevyhnutne potrebné, aby sme krom politického rozporenia pojednávali aj o nastávajúcich voľbách. (Vsestranné schvalovanie.)

Mikuláš *Zboray* ako druhý rečník spomenul

v prvom rade tú akciu, ktorú podujal s dvomi krajinskými vyslancami a o ktorej akcii noviny popisaly zväčša samé nepravdy. Pokračovali bez každého splnomocnenia, ako krajinskí vyslancovia a ľudia privátni nemali pred očami žiadnych takých cieľov, ktoré by mohli znamenať vzniknutie koalície. Oni jednoducho videli to, že Khuen-Héderváry opierajúc sa výlučne na starých liberálov, starému liberalizmu dopomôcť chce zas ku vláde, za potrebné držali preto, aby proti tomuto nebezpečenstvu politické stránky ad hoc spolu vystúpili. Obrátili sa preto na jednotlivé stránky, aby s nimi pojednávali o tom, ako by proti nastávajúcim nápadom, možno bolo brániť sa zo spoločného stanoviska. Všade prijatí boli ochotne a jedine ústavná strana ku pojednávaniu nechcela vyslať delegátov. Na každý pád za istý úspech pokladajú to zadovážené pri tom presvedčení, že politické stránky nestoja celkom osihotené jedna proti druhej. Terajšia situácia dľa jeho mienky je nešťastlivá. Zbytočne a aj pozde by bolo teraz rekriminovať, tolko ale za potreby drží poznamenávať, keď sa už vopred dalo predvídať, že túto krízu bez nových volieb rozriešiť nemožno, prečo tieto voľby nepreviedla vláda Werkerleho. Včul, pokiaľ on nelapil sa tohoto prostriedku, nové voľby prevedie Khuen-Héderváry, opierajúc sa na starých liberálov.

Na účinkovanie Khuen-Héderváryho neslobodno dívať sa ľahostajne. Aby kresťanská ľudová strana proti Khuen-Hédervárymu čo najodhodlanejšie vystúpila, toho si on už i s doterajším pokračovaním jeho v úplnej miere zaslúžil. Dost je len na to poukázať, že záležitosti torby kultu, náboženstva a verejnej výučby sveril na osvedčeného freimaurera a že merkantelistu od kosti postavil na čelo ministerstva orby. On je tej mienky, že kresťanská ľudová strana, proti vláde Khuen-Héderváryho postaví sa má na stanovisko najvztekľejšej opozície. (Hlučné éljen.)

Georg Szmrecsányi: Zastáva tú mienku, že v kresťanskej ľudovej strane ničo roznošiti náhľadov poľahčne privítania vlády Khuen-Héderváryho. Khuen-Héderváry opiera sa síce na liberálov, ačpráve aj medzi týmito uľahujú sa takí, čo sú rozvažitejší. Toto ale už samo v sebe dostatočnou príčinou je k vyvinutiu najvztekľejšieho boja.

Julius Jánoky-Madocsány: Očakával z počiatku, že Khuen-Héderváry prevádzaf bude reálnu politiku. Zklamal sa. Keby Khuen Héderváry prechovával bol čisté, statočné úmysle, vtedy bol by potyku hľadal v prvom rade s tými stránkami vyrovnania roku 67., ktoré zakorenené sú v krajine. Khuen-Héderváry môže mať akýkoľvek skvelý programm, kde ale zaťatý merkantilista je ministrom orby a kde unitár a osvedčený freimaurer je kultusministrom, tam i za najkrajším programom skrýva sa dačo podozrelého. Vymenovanie týchto ľudí, skutočná injuria je pre kresťanskú ľudovú stranu.

Franc Buzáth: Táto porada je prvá, ktorú už možno previesť pri úplnej slobode účinkovania, veď vládu z koalíciou utvorenú len včul prepustili. Prítomne neviaže nás už žiadne obligo ku iným politickým stranám. Za koalíciu s akoukoľvek politickou stranou neoduševňuje sa viacej, bo vidí, že je to len na škodu kresťanskej ľudovej strane.

Mikuláš Zboray vyzdvihol ešte raz s dôrazom, že jeho s dvomi vyslancami podujatá akcia nemala za cieľ vzniknutie koalície.

Edmund Beniczky pri všestrannom súhlase navrhol, aby nad inzultom, aký znamená vymenovanie Franca Székelya, porada vyslovila najhlbšie pohoršenie. (Hlučný potlesk.)

V tejto nálade zakľúčená bola porada.

Hodža a Lukács.

Strašne bráni Lukácsa Hodža v jeho novinách. Píše, že liberáli nevyžierali ľud «Kresťan» vraj ľže aj s ľudovou stranou, keď dačo takého o liberáloch tvrdia. Celý svet ale vie, že «Kresťan» a ľudová strana nemiešajú sa do Hodžovho remesla. Luhanín dočítať sa môže každý len v Hodžových novinách. My ale dobre vieme, že sa blížia voľby a preto Hodža už včul päty ľže Lukácsovi.

Z CUDZOZEMSKA.

Voľby krajinských vyslancov v Anglii. Následkom rozpustenia anglického parlamentu, 14. januára začaly sa všeobecné vyslanecké voľby a dňa 29. jan. sa skončia. V prvý deň previedla sa voľba len v tých volebných okresoch, kde bol jedon jediný kandidát; v sobotu 15-ho bola voľba v 70 okresoch, medzi nimi v meste Manchester, ktoré volí 6 vyslancov. Politické stanovisko tohoto najväčšieho fabrického mesta Anglicka vždy malo veľkú významnosť a vplyv na ďalší priebeh vy-

slaneckých volieb. Pri posledných voľbách roku 1906. vo všetkých šiestich okresoch Manchestra zvolili liberálnych vyslancov. Dovedna sa bude voliť 670 vyslancov. V tých volebných okresoch, kde kandidát nemá protikandidáta, hlasovania ani niet, lež jediného kandidáta za zvoleného vyhlásia. V tých okresoch, kde je viac kandidátov, jeden deň určia ku hlasovaniu a v tento deň sa od 8. hodiny rano do 8. hodiny večer hlasuje. Voľba je tajná, ale ve volebnej miestnosti jedna vyslaná kommissia dáva pozor, aby sa zneužívania nestalo. Volič sa ustanoví pred kommissiou a keď sa dostatočne legitimoval, dostane cedulu, na ktorej sú mená všetkých kandidátov. S cedulou volič utiahne sa do jednej celly, kde pred meno kandidáta, na ktorého svoje votum odovzdá, spraví križik. Večer o 8. hodine voľbu zakľúčia; potom spočítajú hlasy a hneď za tým vyhlásia výsledok voľby. Vyslancov volia na 7 rokov, jestli parlament prv nerozpustia, ako sa to aj teraz stalo, lebo teraz rozpustený parlament by do roku 1913. bol mohol spolu ostať. Počet voličov v Anglicku je veľmi veľký, ačkoľvek všeobecného hlasovacieho práva niet. Voličia sa delia na tri skupiny a sice na statkárov, árendátorov a prenajimatelov bytov, ktorí ročne najmenej 240 korún bytnéne platia. Zpomedzi 23¹/₄ miliona mužských obyvateľov Anglicka 7³/₄ miliony, teda skoro každý tretí mužský je voličom. Volebné právo a sice tak aktívne, ako aj passívne začína sa 21. rokom. Trovy volebné sú v Anglicku obrovské a hovoria, že posledné voľby stály 70 miliónov korún. Tolkoto stoja za kandidáta agitujúci rečníci, volebné letáky, plakáty a koče.

Amerika proti defraudantom. Nový americký zákon o prisťahovaní, ktorý prekáža vysadnutie na breh prenasledovaných hriešnikov, má veľmi dobré účinky proti tým, ktorí v tej nádeji vysadnú na loď, že za Oceánom najdu útočisko. Pokračovanie o vydaní zločincov je teraz už značne lacnejšie a rýchlejšie. Posledne sa tento nový zákon veľmi dobre dokázal na Bernhardovi Singerovi, obchodvedúcom viedeňskej filiálky londýnskej firmy na fajčiarske články «Oppenheimer a spol.» 45-ročný obchodvedúci za dlhé roky punktovne plnil svoje povinnosti, ale nedávno defraudoval 15.000 korún. Defraudanta neudali vrchnosti, lebo Singer sľúbil firme, že škodu vynahradí. Ocestoval do Londýna, naoko preto, aby sa poshovárал o spôsobe nahradenia škody, ale odrazu, akiste dľa vopred ustáleného plánu, z Londýna usiel do Ameriky. Keď sa majitelia firmy o tomto dozvedely, Singera oznámili u trestného súdu. Policia s porozumením štátneho zastupiteľstva rakúsko-uhorskému hlavnému konsulátu v New Yorku poslala telegramm, aby konsulát zakročil ohľadom toho, aby Singera v Amerike nepustili na breh. Hlavný konsulát vyplnil žiadosť polície a prisťahovalecké vrchnosti Singera nepustili do New-Yorku, lež porobily poriadky, aby defraudant do Londýna bol späť zavezený.

K rozpoloženiu vo Východnej Asii. Spojené Štáty Severnej Ameriky vystúpily najnovšie s návrhom,

aby mandžurská železnica bola neutralisovaná a pod medzinárodnú kontrolu postavená. Tento návrh vyvolal zas nový nepokoj. Tak Rusko, jako aj Japonsko odmietnulo ho jednomyselne. Pritom nedôvera Ruska oproti Japonsku sa stále stupňuje. V posledné dni napriek úradným podvraciam z Charbinu a z Vladivostoku prišli zprávy o chystaní sa Japonska na vojnu. Ponevác sa tieto chýry silne udržuujú aj napriek osvedčeniam sa z ruskej strany, teraz už aj ruské kruhy, ktoré takéto chýry s pochybnosťou prijímaly, začínajú veriť, že Japonci chcú napadnúť Vladivostok. Japonsko nápadným spôsobom rozmnožuje svoje čaty na hranici Korey a menovite poľné a dobívajúce delá dováža ta vo veľkom počte. Charbin a iné ruské stredistia v Mandžurii sú zaplavené japonskými špehúňmi, cele tak, ako pred poslednou rusko-japonskou vojnou. Japonský generálny štáb najbližšie precestuje Koreu, aby držal prehliadku a v tomto Rusi vidia tiež, že Japonsko chce mať vojnu.

BESEDNICA.

Desná noc.

I.

Kalinovská trlasla sa celá, keď složiia noviny na stól.

Vetor tak potriasol oblokom, že sa zlakla. Noviny beztak boly plné desnými chýrami; včera istú starenu prepadli zbojníci na jej byte a na druhý deň ju našli mrtvú. Kalinovská bola sama v dome, ležiacom v tej štvrti mesta, kde boly menšie domy, obývané zámožnejšou rodinou, ale u týchto bolo ešte dosť po riedku. Len tri mesiace je vydatá a keď ako mladá pani vtiahla do bytu, videl sa jej on byť opravdovým rajom. Páčila sa jej vtedy práve táto osamotenosť, pred ktorou sa teraz desí.

V prítomnosti Janka, svojho manžela nepojal ju pravda nikdy strach, ale Janko posledné časy, večery travieva v meste. Aj dnes večeria so svojim starým známym v kassine a príde neskoro v noci domov.

Tak, ako dnes, nebála sa Kalinovská ešte nikdy. Jej myšlienky zaoberaly sa ustavične s tými novinárskymi chýrami a živo si predstavovala každú podobnú desnú možnosť

Na obsluhu bola u nej istá staršia žena, ale táto ku večeru odišla domov.

— Oh, Janko, prečo si neostal doma a prečo si ma nechal samú — vzdychla si zúfale.

Pred mužom to nikdy ani slovíčkom nespomenula, že aká obeť je to pre ňu, takto osamote večery tráviť

Vízazný Papua (divoch).

— Keby už len došiel — pomyslela si a meravým okom hľadela na dvere.

Razom sa zprila, rumeňou zabehla jej tvár a

na krásnych ústach zjavil sa šelmovský úsmev. Ukradomky pozerala na svoju tónu na stene, ale zato predsa s úsmevom vybehla na poschodie, kde bolo jej bydl.

II.

Kalinovský v kassine viac raz pomyslel na svoje zieňa, ale za to mu ani raz neprišlo na rozum, akou krušou môže byť jej tá samota.

Konečne o jedenástej pred polnocou — dost večasu — chystal sa k odchodu a vopred tešii sa tomu, že ako mu jeho milé zieňa v ústrety pribehne.

Noc bola mrazivá a mesiac svietil ako rybie oko. Bol veľmi dobrej vôle a aby si cestu trocha zkrátil, išiel križom lúkou.

Neveril ani svojim očiam. Celý dom bol osvetlený, kdeždo inokedy iba na schodoch a potom v jedálni našiel svetlo. Teraz ale všetky obloky boli osvetlené a záclony pospúšťané.

— Čo to môže byť?

Nedaleko domu v hustom kroví zašuchotalo volačo. Obzrel sa ta. Videl v nočnom šere akúsi mužskú postavu. Ponáhľala sa križom cez tú lúku, smerom ku bráne domu. Jej chovanie sa bolo na najvyšš po-
dozrivé.

— Stoj! — zkríkol Kalinovský, ale postava tým viacej utekala.

— Hovorim ti ešte raz, aby si zastal! — opakoval Kalinovský.

Tá postava ale utekala chytro, dobehla až k domu, vybehla po schodíkoch ku bráne, ktorá vždy bývala zavretá a skôr než Kalinovský ta mohol dobehnúť, zaplesla mu ju pred nosom a založila zátvor. Kalinovský počal na dvere zúrivo búchať, počul aj hlas manželkin ale brána ostala zatvorená.

Kalinovský zpočiatku skoro že od laknutia nezka-
menel. Strach tento sa ale razom zmenil na žiarlivosť. Kto bol ten mužský, ktorý v jeho neprítomnosti vnikol do domu? Kto to bol, pred kým sa brána otvorila a kto ju zavrel pred nim samým?

Trasúcou rukou proboval zámku otvorit svojim vlastným kľúčom, ale brána bola z dnuká na zátvor zavretá. Cele dopajedený odskočil teda od brány a obehol celý dom. V zadnom dvore jedným úderom vy-
razil oblok na kuchyni a jedným skokom octnul sa v nej. Vytrhol dvere a cez jedáľňu dostal sa na chodbu.

Tu mu utkvel zrak na postave ležiacej na zemi. Bol to ten istý mužský, ktorého pred chvíľou prenasle-
doval a ležal tvárou ku zemi obrátenou.

Kde je manželka? Či sa vo vedomí svojho hriechu pred nim dakde neukryla? Nikde ani hlásku, ktorý bol by prezradil že kde je?

Najsamprv ale bolo treba neškodného urobiť toho votrelca, ktorý, aby ho oklamal, položil sa na zem.

Opatrno sa priblížil ku nemu a zahaňbil sa nad svojou zbabelosťou. Veď to bol celkom mladý človek. Pri matnom svetle mesiaca videl sa byť o mnoho star-
ším. Kalinovský kľakol ku nemu a obrátil ho tvarou nahor, Pri tomto pohybe spadol mu široký klobúk z hlavy a bolo vidno krásne dlhé ženské vlasy.

Kalinovský div že nezka-
menel.

— Pre Boha, Helena!

Odbehol chytro pre vodu, postriekal jej tvár a hla-
del ju ku povedomiu priviesť.

Helena konečne otvorila oči.

— Helena! — zvolal Kalinovský a radostne poboz-
kal jej bládú tvár.

— Oh, ty strašný človeče — drkotala — zabil
si ma!

— Ba ešte čo? — odpovedal zadivene Kali-
novský.

— Veď búchal na dvere, utekal za mnou. Aj ja
som utekala a ľahla som si sem, keď kričal, aby som
bránu otvorila. Bolo to strašné. Potom som zamdlela.
Veď si ho snád videl?

— Vlastne som ho nevidel — priznal sa Kalinov-
ský — lebo ten chlap bol som ja.

— Ty?

— Áno, videl som ta v zahrade, myslel som si,
že je to zlodej a utekal som za nim.

— A ja som zase myslela, že ty si zlodej.

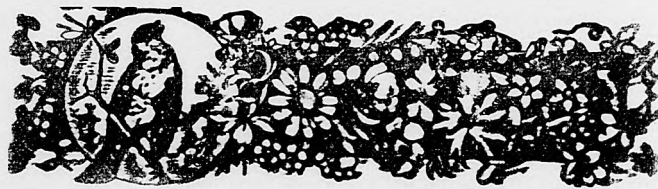
Kalinovský ale celkom múdre nevyzradil nič z toho,
čo si skutočne myslel.

— Čo si vlastne chcela v týchto šatach?

— Bála som sa veľmi a tu som si myslela, že sa
preoblečiem do tvojich šiat a vyjdem von na dvor.
Zlodeji že si budú myslieť, že je chlap v dome. V chy-
žiach som ale preto pozapalovala svetlo, aby videli, že
sme ešte nešli spať. V tom si prišiel ty a tak strašne
si vykrikoval.

Kalinovská potom vyznala úprimne mužovi, že akou
opusteuou sa cíti byť a ako sa bála.

Kalinovský ale ako kajúci hriešnik sľúbil manželke,
že ju viac tak o samote nenechá a sľub svoj aj držal a
trávil večery doma.

CHYRNIK.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán
biskup dr. August Fischer-Colbrie v deň narodenia
Pána našeho Ježiša Krista slávnostnú svätú omšu držal
s veľkou assistenciou v sídelnom chráme biskupskom a
pri slávnosťach vianočného stromku účasť bral v opa-
trovni sv. Jozefa a v patronáži väzňov, za ktorej prí-
ležitosti povzbudyoval prítomných ku nezkalnej a vy-
trvalej láske k Ježišovi. — Blahoželania duchovenstva
k novému roku osvietenému pánu biskupovi predniesol
veľpraepošt a praelát Edmund Medvezky. Katolícke
spolky a kruhy a početné notability, novoročné blaho-
želania kroz deputácie tlumočili všestranne obľúbenému

arcipastierovi. — Katolícky autonómny kruh z príležitosti nového roku blahoželanie vyslovil aj dr. Melchiorovi *Takács*, praelátovi praemonštratských kňažov. — Rok zokľúčujúcu pobožnosť v sídelnom chráme biskupskom držal pápežský praelát, kanonik a mestský farár Ondrej *Kozora* a slávnostnú kázeň povedal Franc *Holló* biskupský knihovník. — Mládež spolku katolíckych tovarýšov 1. a 2. januára vydržovala veľmi pekné divadelné predstavenie, ktoré značného osuhu donieslo a a na ktorom katolícke obecnstvo mesta súčasnilo sa vo veľkom počte. — Tunajšie muzeum najbližšie prejde do štátnej správy. — Spolok katolíckych tovarýšov 8. januára sriadil podarenú tanečnú zábavu. — Jednota Katolíckeho Ludu biskupstva košického 11. januára vydržovala tu poradu za predsedníctva osvieteného pána biskupa a za prítomnosti vo veľkom počte shromadeného duchovenstva a mnohých svetských z celého biskupstva. Zo strediska Jednoty prišli ku porade: krajský vyslanec a hlavný správca Jednoty dr. Alexander *Ernszt* a hlavný tajomník Štefan *Haller*. — Katolícky patronáž 9. januára usporiadal zábavný večierok. Spolok sv. Imricha ale tunajších peristov hudobné predstavenie sriadil 29. januára. — Štefan *Bessenyei*, opäťfarár mesta Sátoraljauhely behom januára odhavuje 30-ročné jubileum svojho vysvetenia za kňaza, z ktorej príležitosti katolícke obecnstvo mesta a školský úrad, na počtu zasluženého jubilanta stroja sa usporiadať zodpovedné slávnosti.

Sväté missie. V Belluši od 16. do 26. januára konajú sa sv. missie pre veriaci ľud pod vedením prev. pp. Františka Ševčík, Jozefa Grigely a Karola Stašik, otcov radu Redemptoristov. Ľud veriaci s veľkou pobožnosťou a vo valnom počte súčasťujú sa na sv. misiách. Kostol je vždy veriacimi preplnený.

Chýry zo Šáriša. *Prešov:* Baltazár *Semsey*, župan šárišskej stolice 6. januára odhavoval svoje meniny, z ktorej príležitosti pozdravili ho početní poprední mužovia stoliční a mestské. — Stredisko Katolíckej Ludovej Jednoty pre šárišskú stolicu za pravotára Jednoty poprosila dr. Michala *Baán*, niekdajšieho ablegátskeho kandidáta kresťanskej ľudovej strany v okrese héthárskom. Mladý pravotár dr. Achil *Baán*, medzi 35 fíškálmi jediný katolík v Prešove, ako horlivý úd Jednoty poverenie toto ochotne prijal a my ho katolíckemu národu čo najvšeľ odporúčame a prosíme spolu ctených spoluobčanov našich, aby v každej záležitosti pravotnej s dôverou obrátili sa na tohoto pravotára, ktorý statočne a svedomite zastane každého. — Vystahovanie do Ameriky smáha sa najnovšie vo veľkých rozmeroch. Nadovšetko mládež mužského pohlavia uteká do sveta a to bez pasov. Uprchlíci chodníkmi cez hory prechádzajú pešo do *Mušiny*, z tadiaľ telegrafujú pre peniaze a bezpečne dostanú sa k moru a do Ameriky. Pri poľnohospodárskych prácach nastane zas nedostatok robotníkov. — Soľ najbližšie zas bude dražšia, metrický cent totiž o 30—40 halierov. — Železničné karty pri príchode na patričnú stanicu pod pokutou povinný je

odovzdať každý cestovateľ. — Stoličný výbor ustanovil od 1. januára do života vstúpenú tarifu pofažne foršpontov a denných platov pre notárov a obecných predstavených. Tarifu túto pod pokutou treba zachovávať. — Mikuláš *Kameniczky*, kruz ministra výučby vymenovaný je za profesora kráľ. katolíckeho hlavného gymnázia. — Sporiteľňa «*Bankegylet*» účastiny povýšila z 300 tisíc na 600 tisíc korún. — *Gazdovský* spolok znovu viacej drúbeže rozdal gazdom. — *Bardijov:* Najnovšie prevedú voľbu správcu muzikálneho sboru. Posiaľ hlásili sa 4. rekurenti. — *Kisszeben:* Výstava, ktorú z obrazov a ručnej práce zariadili tunajší kaplán Jozef *Kenedich* a slečna Ervina *Spiegel*, veľmi pekne sa vydarila a doniesla čistého osuhu 120 korún. — *Zboró:* Tunajší čitateľný kruh katolícky, 26. decembra usporiadal podarenú divadelnú zábavu. — *Prešovským* kruhom Széchenyiho pre zdarné vyučovanie vyznačení sú odmenou 50—50 korún učiteľia; Anton *Szabó* z Nagysáros, Ján *Uhrinovic* z Vörösvágása, Anna *Simály-Szentmiklóssy* učiteľka z Kavocsány. — *Friss:* Horlivostou učiteľky Marie *Martonsik* školské deti usporiadaly veľmi podarené pastierske predstavenie. — *Kavocsány.* Horlivý farár Edmund *Koncz* utvoril tu Jednotu Katolíckeho Ludu s 44 členami.

Chýry zo Spiša. V Krompachoch istá Emma Szabados otrávil sa dňa 31. decembra. Smutné to mravy, slabá to viera! — V Podhradí dňa 30. decembra tri domy zhorely. — Pri Olenave zablúvil jeden vlak robotníka Franca Barthu. — Rozpočet (preliminár) mesta Levoče na tento rok je nasledujúci: príjmov má byť 378 tisíc 426 korún 21 hal., výdavkov ale 408 tisíc 177 korún 64 hal., 23 tisíc 751 korunový deficit zadovažil sa má skrze 28 percentovú obecnú prirážkovú daň. — V Kacvine a v Osturni utvorili sa nové poštové jednatelstvá. — Gróf Aladár *Zichy* so svojou familiou prišiel do Tátralomnice. — V meste Merény vyvolil Juliusa Kovalika za podnotára. — V Novej-Vsi ztratil sa bez stopy Tomáš Pásztor žiak ôsmej gymnaziálnej triedy. — Dňa 10. januára otvoril sa v Lehnici košíkársky naukobeh, v ktorom posiaľ učí sa 30 mladíkov.

Smutné čísla. Mestský výbor Budapeštu pozostáva zo 400 údov a z tých je 222 židov, teda väčšina. Od roku 1867. teda za 42 rokov prešlo v našej krajine polštvrta millionov jutár zeme do rúk židovských a pri tom ešte majú v árende tiež polštvrta millionov jutár zeme. Do budapeštianskych stredných škôl prijali na tento školský rok 11.931 žiakov, z tých je 5075 katolíkov a židov — hrúza aj len pomysleť — až 5487. Veľmi plano to bude s nami kresťanmi, keď sa ešte ani teraz nepostavíme na nohy, keď ešte aj teraz odložíme súrnu sebaobranu!

Edison prorokuje. Ako z New-Yorku oznamujú, aj Edison sa dal na proroctvo a osvedčil sa o tom, že dľa jeho mienky, čo bude o dvesto rokov. Za to má, že ľudia dotedy o mnoho v rozsiahlejších rozmeroch použijú zemské sily a povetie ako dosiaľ a na poli techniky budú prevádzkať také divy, o ktorých teraz ani

tušenia nemáme. Výživa bude natolko lacná, že aj obyčajní robotníci budú môcť vyvinúť takú nádheru, ako si teraz môžu dovoliť tí, ktorí majú 800.000 korún ročného dôchodku. V budúcnosti zo speňaženia vulkánov o mnoho viac možno očakávať, ako je radium. Látku na šaty budú predávať veľmi lacno a každá žena vždy sa bude môcť obliekať dľa módy. «Akí sme my neumeli!» — zvolal Edison. — «Nevieme, čo je váha. Nepoznáme prirodzenosť horúčosti, blesku a električky, ačkoľvek ich upotrebuujeme ku svojmu prospechu. Veru sme s mnohými vecmi tak, ako štence, ktoré sotva že vyliezly zo svojej búbky a ešte len jeden pohľad hodily na svoje okružie!»

Boháči v Berlíne. Z jednej úradnej štatistiky vysvitá, že v Berlíne roku 1909. bývalo 1256 millionárov z ktorých traja mali 40—43 millionov mariek majetku. Šiesti boháči od 20—40 millionových majetkov platili daň. Na bohatstvo Berlína je charakteristické, že najväčší boháči ani nebývajú v Berlíne, ale v Charlottenburgu a v blízkych mestách a tito sú teda ani nie zatrataní do štatistiky.

Zatknutý vystahovalecký agent. Žandarmeria v Sátorajauhelyi zatkla tamojšieho vystahovaleckého agenta Bernáta *Grossmanna*, lebo vysvitlo o ňom, že mnoho vojopovinných mladíkov nahovoril, aby sa vystahovali do Ameriky. Žandarmeria *Grossmanna* odovzdala štátnemu fiškálátu.

Kradol kabáty. V kaviarňach na okružných cestách v Budapešti od istého času každý deň ukradli niekomu kabát. Následkom nariadenia polície vo väčších kaviarňach dávajú pozor tajní policajti a dvom z nich 12. januára popoludní podarilo sa chytiť zlodēja kabátov. Do kaviarne «Király» v ten deň popoludní okolo 4. hodine zavítal jedon 25—26-ročný mladý človek v jasennom svrechníku a onedlho v cennom prámovanom koženom kabáte chcel odisť z kaviarne. Pozorujúci detektívi zakročili a zlodēja zaviedli na hlavný kapitanát. Tam vysvitlo, že zloděj je druhoročný poslucháč lekárstva, Vilhelm Lukács (*Lusztig*), ktorý dľa svojho vyznania za krátky čas z klinik, z nemocníc a z kaviarní ukradol 17 zimných kabátov. Spustlý mladík svoj skutok tým ospravedlňoval, že sa v noci zabával takto upadol do hriechu. Zlodēja polícia zatkla.

Hrdinskosť jedného francúzskeho loďného kapitána. Francúzska parolod «Président-Le-Royal-Sallier» pri Jersey vrazila do jedného veľkého brala a dostala dieru. Do druhého dňa parolod natolko sa naplnila vodou, že už začala tonúť, keď sa jedna tade plávajúca anglická loď ponúkla, že pobere celé osobníctvo tonúcej lode. Kaptán Francúzskej lode nechcel opustiť svoju loď a sám chcel zostať na nej, načo potom všetci matrózi sa osvedčili, že svojho kapitána neopustia a že radšej spolu s ním zahynú. Anglickej lodi sa podarilo porúchanú loď za pár hodín odviecť do Brestu.

Počot uhorských advokátov. Počot advokátov v našej vlasti zroka na rok rastie. Koncom roka 1904. bolo ich 5300 a teraz je ich už 6215.

Najstarší väzeň sveta. Vo wethersfielskom árešte (Amerika) je jedon 71-ročný väzeň, ktorý tam už 50 rokov sedí a za celý ten čas nič nevie o svete. V 21. roku života svojho zavraždil svoju 18-ročnú manželku, s ktorou ešte len jedon rok žil; zavliekol ju ku vode a tak dlho držal jej hlavu v nej, kým sa zadusila. Odsúdili ho na smrť, správca štátov ale premenil ten súd na doživotný žalár. Nešťastník — tak sa zdá — už zunoval dlhú samotu, lebo teraz zadal prosbu, aby ho pustili na slobodu. Keď sa jeho prosbe vyhovie, zaiste nebude sa môcť dosť načudovať tomu veľkému pokroku, ktorý sa za tých 50 rokov stal.

Prepadnutá nemocnica. V obci Raibl blízko Tarvisu minulý týždeň prepadla sa jednoposchodná budova nemocnice postavená nad štátnou baňou na kov a rupy zasypaly v budove sa nachodiacich ľudí. Budova na priestore asi 50 metrov na 10—15 metrov sa prepadla následkom srútenia sa pod budovou nachodiacej sa jamy, ktorá bola na kov v bani grófa Henchela. Baňská vrchnosť na odvádzanie v bani potrebnej vody uložila dvakrát žlaby. Keď pred dvoma týždňami v bani nepracovali, na horný žlab za jednu minútu padlo 50 a na spodný 100 litrov vody. Odtedy sa táto voda rozmnožila. Cieľom zachránenie šachty porobili viac ochranných poriadkov. Nebezpečné miesta podoprelí betonovou stenou a na niektorých miestach dynamitom narobili diery. Všetko nič neosožilo. Do stien šachty vsiakalo značné množstvo vody a šachta sa srútila. Za to sa má, že vyšetrovanie viac baňských zamestnancov bude ťahať na zodpovednosť pre ťažké premeškanie. Dvaja baníci, ktorí boli poverení dynamitom robiť diery v stene, v posledné dni udajne upozornili svojich predstavených, že ďalšie robenie dier je veľmi nebezpečné ale si patriční predstavení týchto napomínaní nevšímali. Obyvatelia Raiblu hovoria, že sa v bani nepracovalo s potrebnou opatrnosťou a že toto mohlo byť opravdovou príčinou katastrofy a nie vsiakanie vody. Na mieste nešťastia mimo baníkov pracujú aj vojaci štvrtého jagerského pluku. Vodu už vypumpovali, ale ináčej práce idú pomaly. Mrtvoly zasypaných ľudí ešte nenašli, lebo akiste ležia veľmi hlboko.

Ochranca života. Jedna slúžka v Ungváre 9. januára chcela načref z rieky Ung vody. Rieka bola pokrytá tenkým ľadom, ktorý sa pod dievčatom prelomil. Jedon remeselnícky tovaryš jej prišiel na pomoc, ale ľad sa aj pod týmto prelomil. Vtedy im pomocný školdozorca Teodor Szentkereszty pospiechal na pomoc a obidvoch zavliekol na hrbu halúz, ktoré boly pri mostovom piliere pristavené a odtiaľ sa potom po doskách na ľad nakladených dostali na breh. Shrknutý zástup ľudu smelého ochrancu života oduševnene oslavoval.

Lupež na železničnom nádraží. Dňa 10. januára popoludní na východnom nádraží dvaja ľudia oslovili gazdu Imricha Bána a ponúkli sa mu, že mu za 1000 korún dajú výtečne vydarených falošných 3000 korún. Gazda rozmýšľajúc vyňal svoj pugilár a vyhladal jednu

tisícokorunovú banknotu. Kým ale banknotu držal v ruke a obzeral si balík, ktorí mu dvaja ľudia ukazovali a na vrchu ktorého bolo niekoľko dobrých dvadsaťkorunových banknot, jedon z dvoch neznámych ľudí vychytil z Bánovej ruky tisícku a potom obidvaja začali utekať. Ľudia sa pustili za nimi, ale len jedného z nich vedeli chytiť. Zaviedli ho na hlavný kapitanát, kde povedal, že je farbiar Alexander Kovács. Lúpeži sa nechcel priznať, ale našli uňho ukradnutú tisícku. Polícia ho zatkla.

Veľká zima v Amerike. Z New-Yorku oznamujú, že v Amerike ešte vždy panuje tuhá zima. Minulý týždeň sa síce oteplilo a lial sa dážď, ale v nasledujúcu noc bolo už 26 stupňov zimy dľa Celsiusa a rauo celé mesto tak vyzeralo, ako keďby sklom bolo bývalo zatiahnuté. Po hladkých uliciach takmer ani chodiť nebolo možno. Kto sa predsa opovážil vyjsť na ulicu, tam len štvornožky mohol chodiť. Mnohí si pripáli korčule a tak šli za svojou prácou. Koče vôbec nechodilo a aj elektrická železnica len horko-ťažko. V ten deň sa v New-Yorku prihodilo veľmi mnoho nehôd. Do nemocníc odviezli vyše 500 ľudí, ktorí si zväčša ruky a nohy zlomili. Traja ľudia tak nešťastne spadli, že sa naskutku zabili. Následkom neobvyčajne veľkej zimy veľa ľudí zamrzlo. Železničná premávka na mnohých miestach je zastavená.

HOSPODARSTVO.

O zimnom štepení.

Dľa mienky zkusených ovocinárov, už od prostred januára môžu sa stromy začať štepiť a štepenie netreba až na jar odkladať, keď sa shrnie najviac polnej práce a následkom odkladania ostanú stromy nezaštepené. Koncom zimy niet takej hospodárskej práce, ktorá by nás v štepení hatila.

Aj v zime sa práve tak štepiť, ako na jar, len treba pozorovať na nasledujúce:

Štepiť slobodno len vtedy, keď nemrzne. Koncom zimy býva dosť takých teplých dní, ktoré by obstály na jar. V takéto dni môžeme smeľe štepiť.

Každý môže štepiť na taký spôsob, aký vie; kto teda vie páriť, nech na tento spôsob pári, lebo toto je najistejší spôsob a pri tom je aj najkrajší, veľmi neporaní sa stromček.

Kto nevie tento spôsob štepenia, nech sa ho naučí, nenie to žiadne bosorstvo; však aj obyčajný spôsob štepenia, to jest roštiepenie pňa sa treba naučiť; nikto sa nenarodil tak, že by bol vedel stromy zaštepiť.

Miesto, kde sa rana spôsobila pri štepení, treba zahradníckym voskom dobre zamazať.

K zimnému štepeniu môžu sa aj také vruby upotrebovať, ktoré sú nie celky čerstvo odrezané. Keď vruby uložené v dobrej pivnici, alebo na vonku v tónovom mieste do zeme pozapchávané, alebo dobre po-

zakrývané boly, môžu sa kedykoľvek upotrebiť na štepenie. Len na to dajme pozor, aby vrub pri štepení pod kôrou bol zelený: lebo ak je počerný, tak ho mráz zachytil a preto nenie súci k štepeniu.

Zimné štepenie môže sa konať cez poludňajšie hodiny od 10. do 3. Smeľe sa môžeme teraz prichytiť do tejto práce, len ju treba dobre previesť a zimné štepy sa vydaria.

Vo viac krajoch oprobovali tento spôsob štepenia a všade sa vydaril.

Ale kto by o tomto pochyboval, aj to mu radíme, nech oprubuje zaštepíť cez zimu niekoľko stromkov a keď sa o istote presvedčil, nabudúce nech štepieva cez zimu.

Hánky na štepenie.

Hánky na štepenie, keď sa majú zasielať, musia sa od vyschnutia ochrániť, rez treba drevovým voskom zamazať a potom do vlhkého machu zaobaliť. Zaobalovať ich veľmi vlhko nenie radno, lebo napučia a tak soslabnú; najlepšie ženú také hánky, ktoré sú trochu uvädnuté a potom sa zaštepia do zdravých plánt.

Pri vyberaní hánok treba veľký pozor dávať na to, aby ony vlnajšie výhonky boly, a síce zo zdravých a dobre rodiacich stromov. Ak im je vnútrajšia časť čierna alebo červenková, nie sú zdravé a nemajú sa upotrebiť.

Z mladých stromkov, ktoré ešte nerodily, hánky lepšie ženú síce, ale zriedka rodia. Hánky na štepenie majú sa držať v tónovom a v chladnom mieste a na 8—10 cm. zemou zasypať, aby nevyschly: keď by sa toto nemohlo vykonať, vtedy sa môžu aj do pivnice odložiť a pieskom zasypať. Kým sa hánky nezaštepia, neslobodno ich na vonku nezakryté nechať, lebo ich môže zničiť mráz, rosa alebo vlaha a preto kým sa neupotrebia, majú byť stále machom, pieskom alebo plachtou pozakrývané.

DOPISY.

Köhidgyarmat (Ostr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

Zriedkave radostnú vec činím známou ctenému obecenstvu, ktoré čítá nášho drahého «Kresťana». Naša obec je čisto maďarská, leží ona medzi Ostrihomom a Leviciami. Náš pán dekan-farár je dr. Dezider Vargha, vysoko to učený chlap. Notára máme zriedkavého. Má

on cit naproti kresťanko náboženským veciam. Aj notári horných stolíc by si mohli od neho príklad vziať. Náš pán notár, Izidor Morva povedal, že je to ošklivou obyčajou, keď ľud pod nedeľnými pobožnosťami vykonáva úradné povinnosti. Treba dať cisárovi, čo je cisárové a Bohu čo je Božie. Na návrh nášho milého, kresťansky smýšľajúceho pána notára nedávno vyslovil výbor obecný, že na obecnom dome sa nebudú žiadne záležitosti odbavovať v nedeľu a vo sviatok. Je to aj špatná vec, keď tak katolícky notár v písárni trpí katolíkov, zakiaľ by oni v kostole mali sa starať v nedeľný čas o svoje dušné spasenie. V nedeľu a vo sviatok nie slovo notára, ale slovo kňaza treba slúchať, ľudia moji, máte li trochu kresťanského a ľudáckeho ducha, povšimnite si tieto riadky.

Ján Výlek
bubeník.

* * *

Cachtice.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Vysokoctený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom mi-
lom «Kresťane».

Radosťou oplývalo moje srdco, keď som čítal utešenú modliacu knižku vydanú našim krajanom drom Jozefom Janda. Napis tej modliacej knižky znie: «Nábožné vzdychy ku sv. Jozefovi». Cena skvôstne viazaného výtisku 2 kor. Každý verný ctiteľ sv. Jozefa by si mal túto utešenú knižku zaopatrit; nadovšetko v mesiaci marci konala by ona dobré služby ctiteľom sv. Jozefa. Tedy nebudz žiaden ctiteľ sv. Jozefa bez tejto knižky.

Ináče bydlíme my pri považskom Novom Meste. Ľud je tu poriadny ľudácky. Medzi kňazmi máme päť krajanov (Janda, Jakubec, Jezso, Dedek a Trebalický). Náš pán dekan čo poriadny kňaz je tuhým ľudákom. Náš pán notár Ludvik Okup čo poriadny katolík nestavá prekážky do cesty ľudovej strany. Nech žijú viere verní kresťania ľudáci, preč s judáskymi liberálmi pokrstenými. S Bohom

Jozef Moravčík
hofer.

* * *

Z Horniak.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

V Nitrianskej stolici bolo doposiaľ porekadlom, že sedliak tam hlasuje, kde sa dá viac piť. Posmešne to spomínali krivonosí obrezanci a liberáli čierneho svedomia. Nevie, či to naozaj tak bolo, viem ale, že to

tak nebude, lebo sme sa už prebudili a viem, že sa zmenilo smýšľanie nášho drahého ľudu kresťanského, ktorý už sám nahliadne, že čo si pri volbe navarí, to po volbe musí zesť. Tedy verne vytrvať pod zástavou ľudovej strany!

Hrušliak.

* * *

Z A.-Kerte.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

Jako červíci zo zdochliny, tak sa vyťahujú zo svojej skrytosti tí hnusní a odporní liberáli od tej doby, čo koalícia odstúpila od kormidla vladárenia. Náš ľud ale nesadne viac na lep hnusným liberálom, ktorým svedomie je bez citu, bez bázne, ktorých smýšľanie je ošklivé a nesvedomité. Oni ľubia za pálené kupovať politické presvedčenie, oni ľubia mámiť prázdnyimi sľubami ubohý ľud. po volbe ale prehánajú voličov, ako pochabých hasičov. Nie liberáli, vy pomocníci politickej zkaženosti, nie s vami, lež proti vám chceme a budeme pri volbe pokračovať. Nech nám Boh tak pomáha!

Svítek.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krestana!»

K našemu vyobrazeniu.

V Austrálii ako známo, nachodia sa diví ľudia, ktorí aj ľudí žerú. Takéhoto divoča predstavuje nám vyobrazenie terajšieho čísla.

Spisy redakcii zaslané.

«Nábožné vzdychy ku sv. Jozefovi» má nápis tá modliaca knižka, ktorá teraz vyšla z pera dra Jozefa Janda. Cena skvôstne viazaného výtisku 2 kor. Dostať ju u dra Jozefa Janda v Nyitrapereszleány a u Juliusa Platzko Nagytapolcsány. Meno pôvodcu je zárukou, že tá knižka zaslúži, aby si ju kúpil každý ctiteľ svätého Jozefa.

Odkazy redakcie.

J. K. Sz. Ten spomenutý list dostali sme vo stredu.

B. H. V. Organizujte bezodkladne Katolícku Jednotu.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď**

Beretväs-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhšie
migrén-hlavy bolenie. — **Cena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretväs, lekárník Kispest. Pri 3 škatulkách
zasielka franco..

S. D. B. Odpovedáme v liste.

Jednotár. Kalendár Jednoty len ten môže očakávať, čo svoj členovský poplatok usporiadal v minulom roku.

Rozmary a žarty.

Kolko má rokov? Anička, kolko máš rokov?

— Keď som doma — päť, keď sa s mamou veziem na železnici, len tri.

*

Keď je assentírka. Pomysli si len, priateľko, jedného syna mám a aj toho mi vzali dnes za vojaka!

— A ja som vychoval päť detí a ani jedno mi nevzali za vojaka.

— A to už jako?

— Lebo všetky sú — dievčence!

*

Grobiansky muž. Ale človeče, ty sa veľmi dlho holiš — riekne žena k mužovi.

— Dlho, dlho, pravdaže; ale keby moja britva bola taká ostrá, ako je tvoj jazyk, to bych už bol s holením dávno hotový.

*

Niekdy a teraz. Pani Záplatková strašne sa vadí s mužom:

— Ty korhel, ty lump, ty oplan, ty trhan, nič neni tvoje čo je v dome! Všetko som ja doniesla! Čože si mal, ty žobrák, kým som za teba nešla?

— Čo som mal? Pokoj!

*

Potešenie. Konduktor, v tretej klase niet miesta! Kde si mám sadnúť? — pýtal sa jedon cestovateľ konduktora.

— Sadnite si do druhej triedy! — odpovedal konduktor.

— Ani tam niet miesta!

— No, vidíte, ako je to dobre, že máte kartu len do tretej triedy.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 15. januára.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. **Pšenica:** tiská K 29'00—30'00, stolnobelohradská K 28'30—29'80, peštianska K 28'15—29'20, banátska K 28'15—29'10. — **Raž:** prvotriedna K 19'40—19'55, druhotriedna K 19'20 do 19'30. — **Jačmeň:** prvotriedny K 14'40—14'50, druhotriedny K 13'90—14'10. — **Proso:** K —, do —. — **Ovos:** prvotriedny K 16'00—16'20, druhotriedny K 15'00—15'40. — **Kukurica:** K 12'20—12'30. **Repica:** K —. —. —.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	22'60	22'20	21'80	21'40	21'80	20'50	19'30
		č.	7	7½	8		
		K	18'00	15'20	8'00		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 5'60, hrubé K 6'00.

Strova: Fazuľa obyčajná biela K 21'00—23'00 fazuľa strakavá K 16'00— —. — **Hrach:** nelúpaný, čistý K 31'00—33'00, lúpaný K 45'00—54'00. — **Šošovica:** čistá K 25'00—35'00. — **Konopné semä:** K 20'00 do 22'00. — **Mak:** K 57'00—58'00. — **Rasca (kmín):** Kor. 107'00—108'—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 174'00—175'00, vidiecka K 000'00—000'00.

Slanina: mestská 4-kusová K 136'00—137'00, 3-kusová K 148'00—149'00. vidiecka K —. —. — za 100 kilogr.

Datelinové semä: Červená datelina K 158'00 70'00, lucerna jasnozrná K —. —. — za 100 kg

Lekvár: srbský K 44—00, bosenský K 54'00—56'00 po 50 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 22'50—23'00, srbské (100 kusové) K 22'50—23'00 po 50 kilogrammoch.

Spiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom 178'00 do 179'50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 50'00—51'00.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 35'50, fiumánsky White-Star (***) K 29'20 za 100 kilogr. so sudom.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 6'50—7'00, žlté K 6'80—6'80 za 100 kilov.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 82'00 do 82'50, kockový K 84'00—84'50, žltý K 82'00—82'50 za 100 kilogr.

Vajcia: prima uhorské K 76—78, od Tisy K 74—75, sedmohradské K 74—75 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2'70—2'90, k vareniu K 1'80—2'40 syr 20—24 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1'60—1'70 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1'80—3'20, slepky na polievku K 3'30—4'30 za jeden pár.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lačne perie na postel!

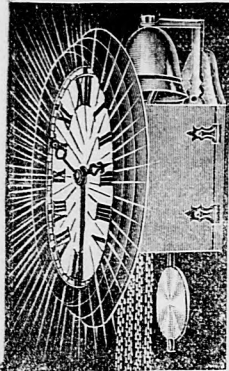
1 kg. sivé drapané 2 K, leďšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie paperie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 118 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K.; polpapie 20 K.; paperie 24 K.; jednotlivé periny 10 K., 12 K., 14 K., 16 K. podhlavky 3 K., 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovon lobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo navrat dovolené. Za nezodpovedné navrat peňazi. **S. Benisch v Deachenitz číslo 826.** Böhmerwald. Cenníky franko zdorma.

Predošlé zdravie

obsiahne! Slabosť a bolasti pominú, oči, svaly a nervy sa posilnia, prechladnutia sa tiež netreba báť a nastáva čoskoro úplné vyzdravenie pri upotrebovaní opravdového Elsa-Fluidu. Tucet na príbu franko 5 korún. V. Eugen Feller lekárnik, Štubica, Kostolná-ulica č. 18. (Záhrebská-stol.)

Budíček hodiny s vežovým zvonom

Ia. kvalita s 30 hodinovou chodbou, s bijúcim s rojom celých a polhodín, budíček s hlasitým zvonom hladko polirovaný, okrúhly rám 30 cm. priemeru, číselník pod sklom, komplet s 3 zlato-bron zovanými fažistami, zárukou 3 rokov na písmo len K 6.60. Číslo 443-1/2 s čiernikom v noci osvieteným K 7.21. Rísiko vytvorené. Výmena povolená. Vrátenie peňazi. Rosposiela s poštovou dobierkou alebo pri poprednom zaslaní peňazi

Prvá fabrika hodín

HANNS KONRAD c. k. a. dvorný zásielca
Brüx č. 1903. Čechy.

Veľký bohato ilustrovaný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami zasiela sa každému na žiadosť zdarma a franko.

Brády-ho

Palúdkové kvapky s ochrannou známkou Panny Marie mariacellickej ktoré ľud mneju za ľudskými kvapkami mariacellicskými. Uz od tridsť rokov takosozne posobia, ze v každej domácnosti nevyhnutne sú potrebné. Kvapky tieto nedostiziteľne dobre účinkujú pri každom druhu zhubení žalúdka, proti záhne, neriadnej stolici, krcóm v žalúdku a v hriave daveniu, bezsnosti, bezkrvnosti a biadosti. K dostaniu sú v každej lekárni. Cena veľkej fľašky K 1.10, malej fľašky 80 halierov. Objednať sa môžu po pošte a zasiela.

K. Brády lekaren k „Uhorskému Kráľovi“ Vieden, I., Fleischmarkt 2., Sklad 212. Pozorujeme na ochrannú známku s vyobrazením Panny Marie Cellanskej, načervene zabalenie a na podpis pod obrazom. II

Vážny oznam pre majiteľov koní!

Aby uhorskí hospodári všeliakými figlami rozšíreným odporúčaniam na lep nesadli a svoje peniaze nevyhadzovali za pokrovce, ktoré nevideli a ktoré vo všeliakých českých fabrikách shotovujú z kalmuku a barchetu. odhodlali sme sa, že zvláštnej trvácnosti, celkom hrubé, ako bunda teplé, uhorského dôrobu pokrovce do obchodu zavedeme, ktoré sodpovedajú všetkým nárokom objednávateľov.

Výhodné ceny pre poľných hospodárov:

Veľký a široký pokrovec na kone cena 3 zlaté.

Najväčšej a najlepšej jakosti cena 3 zl. 60 kr.

Už dva predmety na prábu objednané zasielame franko na každú železničnú a poštovú stanicu.

Ku objednaným pokrovcom možno pripojiť «Rapide» nožnice na strihanie lichvy s náhradným nožom cena 1 zl. 60 kr. Pôvodné «Pegoot Freres» francúzske nožnice na strihanie koní zl. 2.20.

Výlučná adresa objednania:

SOHR, rozposielajúca osada uhorských pokrovčov na kone SOMOGYSZILL.

Za dobrotu a povodnosť tovaru záruka.
Za nezodpovedne dáme zpátky peniaze.

Na čase je

môj bohato ilustrovaný hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami najrozličnejších potrebných predmetov a príležitostných darov, pýtať si zdarma a franko

c. a. k. dvorný zásielca

Hanns Konrad

Brüx č. 1911. (Čechy).

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičkať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kis-birtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak maľo, jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomomeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičku už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s ľahou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťaroch. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za ľahé peniaze odprávi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy búrsky, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých poborých výdavkov môže si splatiť. Pri parcelovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bar konu ochotne odpoveda.

POZOR DÁVAJ

k o káše, koho bolia prsá, je záslajmovaný, nema chuť k jede iu, v noci sa po í a je slabý,

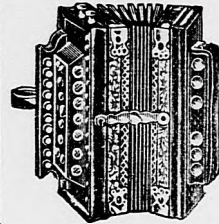

bo toto sú predznaky a nadovšetko kašiel, choroby plúc. Nech sa nikto nezanedbáva a dá si domes. Orkény sirup lipového mádu, ktorý utišuje kaseľ zastavuje pluvanie krve, rozpušťa šljajm, popravyje chuť k jedeniu a zvyšuje váhu te a. Vzorka vo vo vlaške 3 K, veľka fľaška 5 K, 3 fľašky franko 15 K. Objednať treba v Apoštol lekárni. Buda-pest, Józset-körut 64. Sklad 76. I.

Dobré harmoniky K 4.80

Žiadne trovy za clo. Velpredaj 50.000 kusov. Žiadne riziko.

Zámena povolená alebo návrat peňazi.

Číslo 300³/₄ 10 tastiek, 2 registre 28 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 4.80
Číslo 65¹/₄ 10 tastiek 1 registre 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.20
Číslo 65⁶/₄ 10 tastiek 2 registre 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.40
Číslo 305³/₄ 10 tastiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 6.20
Číslo 66³/₄ 10 tastiek 2 registre 30 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K 8.—
Školka k samončeniu na teže harmonike zdarma.
Zasiela s poštovou dobierkou c. a. k. dvorný zásielca

HANNS KONRAD, Vývozný dom hudelných nástrojov
Brüx číslo 1906. (Čechy).

Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadosť. posielala sa každému franko a zdarma.

Rušeň!

!!! S 18 prvými značeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

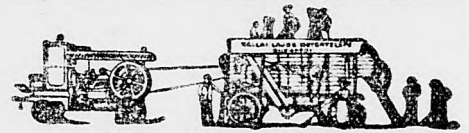
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvreliej Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje v mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebny stroj prítomnosti !!!

Bez strojníka ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobytná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatu atd.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podarili.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Pri objednavkách na naše ohlasy, prosíme odvolávať za vždy na náš časopis.